

Biuletenio tematika ir tema

Kultūra ir kultūros politika

Biuletenio laidos antraštė, probleminis klausimas

Keistuolių teatro erdvių renovacijos procesas ir problemos

Esminiai žodžiai

Keistuolių teatras, renovacija, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, Centrinė projektų valdymo agentūra, finansinė korekcija, Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa, projektas

Serija ir registracijos numeris

R-2025-3

Leidimo data

2025-07-01

Leidimo vieta

Vilnius

Žanras

☒ Analitinė apžvalga ☐ Kita

Šaltiniai: kategorijos

- ☒ Teisės aktai ☐ Politinė komunikacija
☐ Analitinių centrų kūriniai / leidiniai
☒ Žiniasklaidos turinys ☐ Socialinių tinklų turinys
☐ Statistiniai duomenys ☐ Mokslo darbai
☐ Metainformaciniai produktai
☐ Išviešinti slapti / privatūs duomenys

Šaltiniai: nuo - iki

2017 11 20 -
2025 06 11

Šaltiniai: kalbos

- ☒ Lietuvių k. ☐ Lenkų k.
☐ Anglų k. ☐ Kitos ES kalbos
☐ Rusų k. ☐ Kitos

Citavimui (APA stiliumi)

Nacionalinė biblioteka, Informacijos analitikos skyrius (2025). *Keistuolių teatro erdvių renovacijos procesas ir problemos (R-2025-3)*. Vilnius.

Kontaktiniai duomenys

Informacijos analitikos skyrius; analitika@lnb.lt. Nacionalinė biblioteka, Gedimino pr. 51, 01109 Vilnius.

Turinio apžvalga

Šioje analitinėje apžvalgoje:

- apžvelgiamos Keistuolių teatro renovacijos aplinkybės ir finansavimo šaltiniai;
- nušviečiamos finansinės problemos, susijusios su įstaigos modernizacija;
- analizuojama Kultūros ministerijos ir teatro komunikacija šia tema.

1. Įžanga

Materialiojo kultūros sektoriaus turto nusidėvėjimas yra natūralus procesas, nes pastatai, įranga ir infrastruktūra laikui bėgant sensta, statinių konstrukcijos, baldai, apšvietimas, garso įranga ir kitos priemonės praranda savo funkcionalumą, be to, ir visuomenės kultūriniai poreikiai nuolat keičiasi. Kultūros įstaigos, tokios kaip teatrai, muziejai, galerijos, bibliotekos ir koncertų salės, yra intensyviai eksploatuojamos erdvės, dėl gausaus lankytojų srauto ilgainiui ima nusidėvėti, todėl kultūros institucijų fizinis atnaujinimas – neišvengiama būtinybė. **Viešosios kultūros organizacijų modernizavimas yra labai svarbus procesas, lemiantis kultūrinės pasiūlos kokybę, turintis įtakos visuomenės įtraukčiai į kultūrinį gyvenimą, taip pat reikalingas paveldo išsaugojimui.** Atnaujintos erdvės teatrams,

muziejams, bibliotekoms bei kitoms įstaigoms leidžia pritaikyti jų veiklą prie šiuolaikinių poreikių, pritraukti daugiau lankytojų ir užtikrinti geresnes sąlygas tiek kūrėjams, tiek žiūrovams.

Kultūros institucijos renovuodamos pastatus ir erdves gali pasinaudoti įvairiais finansavimo šaltiniais: nacionalinėmis ir savivaldybių lėšomis, tarptautinių organizacijų ir fondų finansiniais mechanizmais. Čia gali būti priskirtos ir lėšų rinkimo kampanijos, bendruomenių bei privačios iniciatyvos ir pan. Prie kultūros objektų atnaujinimo Lietuvoje per įvairias finansavimo programas reikšmingai prisideda Europos Sąjunga (ES), pavyzdžiui, minėtina 2021–2027 m. programa „Kūrybiška Lietuva“ ar ankstesniu laikotarpiu, tai yra 2014–2020 metais, taikyta priemonė „Modernizuoti kultūros infrastruktūrą“. Šios priemonės lėšomis 2019 metais buvo pradėta Keistuolių teatro renovacija.

Nors per kelerius metus suplanuoti šio teatro renovacijos darbai buvo iš dalies įvykdyti ir atsinaujinusios veiklos džiugiai sutiktos ir „Keistuolių“ gerbėjų, ir paties teatro personalo, optimistiškas nuotaikas 2025 metų pradžioje aptemdė išaiškėję pažeidimai, padaryti institucijos modernizavimo proceso metu. Kaip sakytą, renovacija buvo atlikta pasinaudojus ES parama, o norint, kad Bendrijos teikiamas finansavimas būtų sklandžiai realizuotas, būtina laikytis iš anksto nustatytų sąlygų. Dėl rimtų neatitikimų (žr. žemiau) Keistuolių teatrui buvo paskirta per 600 tūkst. eurų finansinė korekcija. Toks jos dydis vis dėlto laikomas nepakeliama finansine našta kultūros įstaigai, todėl atsakingos institucijos vis dar ieško būdų situacijai išspręsti. Šioje apžvalgoje ir bus nagrinėjamos teatro atnaujinimo aplinkybės ir projekto pabaigoje išryškėjusios komplikacijos.

2. Keistuolių teatro renovacijos poreikis ir finansavimo šaltiniai

Keistuolių teatro modernizavimo projektas inicijuotas siekiant atnaujinti pasenusią infrastruktūrą ir pagerinti šios kultūros įstaigos teikiamų paslaugų kokybę bei įvairovę. Europos Sąjungos lėšomis vykdytos renovacijos metu ne tik pagerinta teatro infrastruktūra, bet ir atnaujinta reikalinga įranga, įsigyta naujų baldų, transformuotos erdvės. Tikėtasi, kad kapitalinis viso pastato remontas padės padidinti renginių skaičių ir pritraukti daugiau lankytojų.

Keistuolių teatras – 1989 m. Lietuvoje įkurtas pirmasis nepriklausomas profesionalus teatras. Jis išsiskiria savita menine raiška bei tarpdisciplininiu požiūriu į teatrą, yra neatskiriama dalis vaidybos meno įstaigų kontekste. Teatro darbas apima ne tik vaikams ir suaugusiems skirtų spektaklių kūrimą, bet ir muzikinę bei edukacinę veiklą. Keistuolių teatras pasižymi eksperimentiniais, žaidybiniais ir spontaniškos interpretacijos elementais, jungiančiais tradicinio ir modernaus teatro komponentus, muziką bei improvizaciją. Repertuare dažnai analizuojamos egzistencinės, socialinės ir kultūrinės temos, perteikiamos per šiuolaikinės dramaturgijos ir klasikos interpretacijas. Prisidedamas prie alternatyviosios

teatro krypties formavimo ir jaunimo meninio ugdymo, ilgainiui **Keistuolių teatras tapo reikšminga ne tik Vilniaus, bet ir visos Lietuvos kultūros lauko dalimi.**¹

Itin svarbią vietą Lietuvos teatrų kontekste užimančiam **Keistuolių teatrui ilgainiui kilo modernizacijos būtinybė, nes pastatas, kuriame jis veikia - Vilniaus spaudos rūmai - daugelį metų nebuvo atnaujintas ir neatitiko šiuolaikinių techninių bei komforto reikalavimų.** Infrastruktūra tapo nepatogi tiek žiūrovams, tiek teatro kūrėjams – trūko modernios įrangos, tinkamos akustikos ir naujos šildymo sistemos. Be to, teatro erdvės nebuvo pritaikytos didesniems ar sudėtingesniems sceniniams sprendimams. Rekonstrukcija buvo svarbus žingsnis siekiant užtikrinti aukštesnę meninės veiklos kokybę ir patogesnes sąlygas tiek žiūrovams, tiek artistams.

Keistuolių teatro renovacijos procesas prasidėjo 2019 metų pavasarį. Tais metais kovo 20 dieną buvo paskelbtas viešasis pirkimas dėl teatro patalpų, esančių Laisvės pr. 60, Vilniuje, kapitalinio remonto darbų, apimančių stogo, fasado ir vidaus patalpų remontą bei terasos įrengimą. Numatyta, kad į remonto darbų sąrašą įeis ir projekto parengimas, o **šio projekto vertė sieks apie 4,1 mln. eurų. Finansavimas darbams buvo gautas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų.** Galima patikslinti, kad ES struktūriniai fondai apibūdinami kaip „regioninės politikos, kuria siekiama sumažinti regionų išsivystymo skirtumus ir skatinti menkiau išsivysčiusių regionų plėtrą, finansiniai instrumentai“. Regionine politika siekiama mažiau išsivysčiusių valstybių tolygesnės ekonominės pusiausvyros, jos priemonės skirtos regioniniams skirtumams mažinti ir ekonominiam bei socialiniam vystymuisi ES šalyse narėse skatinti.²

Detalizuojant renovacijos aplinkybes, projektas „Keistuolių teatro modernizavimas“ Nr. 07.1.1-CPVA-V-304-01-0007 finansuotas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 7 prioriteto „Kokybiško užimtumo ir dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas“ priemonės Nr. 07.1.1-CPVA-V-304 „Modernizuoti kultūros infrastruktūrą“ lėšomis. Projekto paraiškoje buvo suformuluota problema, kad didžiausi **trūkumai teatre - paslaugų prieinamumas ir tai, kad trūksta kokybės bei įvairovės, o šie veiksniai glaudžiai siejasi su lankytojų srautais ir yra kliūtis pritraukti didesnę žiūrovų skaičių.** Taigi numatyta, kad iš gautų lėšų bus atnaujinta teatro infrastruktūra: modernizuotos patalpos, įsigyta naujų baldų, reikalingos įrangos. „Įgyvendinus projektą bus padidintas esamų renginių skaičius ir pasiūlyta papildomų, naujų renginių. Tai padidins tikslinių grupių srautus. <...> bus pasiūlytos šios kultūrinės paslaugos: spektakliai vaikams ir suaugusiems, studentų spektakliai, laboratorijos-spektakliai, eksperimentiniai projektai, neįgaliesiems skirti renginiai, edukaciniai užsiėmimai, teatrinės studijos.“³

ES fondų investicijų veiksmų programą ir Keistuolių teatro **renovacijos projektą, finansuotą šios programos lėšomis, vertino ir procesą prižiūrėjo Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA).** Ji vertino projekto įgyvendinimą ir tinkamą ES struktūrinių fondų lėšų panaudojimą. Paraiškoje nurodyta

¹ Blynaitė, L. (n. d.). Keistuolių teatras. Prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/keistuoliu-teatras/>

² Apie struktūrinius fondus. (n. d.). Prieiga per internetą: <https://www3.mruni.eu/~bpd053/apie.htm>

³ Finansavimas. Keistuolių teatro modernizavimas. Nr. 07.1.1-CPVA-V-304-01-0013. (2018 m. birželio 15 d.). Prieiga per internetą: https://2014.esinvesticijos.lt/lt/finansavimas/paraikos_ir_projektai/keistuoliu-teatro-modernizavimas-1

4 106 140 eurų suma. Kartu su informacija apie projektą pateikti ir susiję pirkimų skelbimai, iš kurių vienas, pavyzdžiui, skirtas pagal dizaino projektą suprojektuotiems baldams įsigyti. Grįžtant prie CPVA funkcijų, jos apima ES ir kitų tarptautinių fondų lėšų administravimą, viešųjų investicijų priežiūrą bei projektų valdymą Lietuvoje. (Kitame skyriuje bus plačiau aptarta, kodėl dėl tam tikrų procedūrinių pažeidimų, susijusių su rangovo draudimo trūkumais ir viešųjų pirkimų pažeidimais, **Centrinė projektų valdymo agentūra Keistuolių teatrui pritaikė 25 proc. dydžio finansinę korekciją ir pareikalavo jo grąžinti apie 627 tūkst. eurų iš prieš kelerius metus gautų lėšų.**⁴⁾

Gavęs per 4 mln. eurų finansavimą ir pradėjęs patalpų modernizavimo darbus, Keistuolių teatras veiklos nenutraukė. Tiesa, ją vykdė dažniausiai ne savo patalpose sostinės Spaudos rūmuose, o vyko gastrolių į kitus Lietuvos miestus arba atsidarydavo kokiam nors konkrečiam šventiniam periodui, pavyzdžiui, žiemos švenčių laikotarpiu.⁵ Galiausiai **Keistuolių teatras po rekonstrukcijos duris atvėrė 2021 m. spalio 22-24 dienomis, surengdamas trijų dienų festivalį „Keistas festivalis. Atidaryk mane“**. Šio renginio metu žiūrovai turėjo galimybę susipažinti su atnaujintomis teatro erdvėmis, dalyvauti ekskursijose, edukacinėse veiklose ir koncertuose.⁶

2017 m. architektūros studija „IMPLMNT architects“ užsienyje buvo apdovanota už geriausią interjero projektą – Keistuolių teatro rekonstrukciją Vilniuje⁷. Dar prieš įsibėgėjant renovacijai, informacinėje erdvėje pasirodė anonisuojančių žinučių, kaip po jos pasikeis Keistuolių teatro zonos ir kas tai įgyvendins.⁸ Ilgainiui žiniasklaidoje buvo pristatomos teatro atnaujinimo detalės ir mastas. Kelis dešimtmečius Vilniaus spaudos rūmų patalpose įsikūręs teatras iki šiol nebuvo remontuotas, tad jo modernizacija tiek žiūrovų, tiek pačių teatro aktorių buvo sutikta itin pakiliai. Įvairios Keistuolių teatro zonos buvo iš esmės atnaujintos, visiškai pakeistas interjeras, ne tik suremontuota pagrindinė salė, bet ir įkurta naujų erdvių, papildoma salė. Rekonstrukcijos architektai „IMPLMNT architects“ ne vien performavo ankstesnes erdves, struktūrą, bet ir sukūrė naują įėjimą. Nors nuogausta, kad rekonstrukcijos metu prasidėjusi COVID-19 pandemija turės įtakos darbų atlikimo terminams ir kitoms remonto aplinkybėms, visgi 2021 metų rudenį, kai dar periodiškai buvo taikomi kai kurie pandemijos valdymo apribojimai, teatras lankytojams atvėrė duris.⁹ Keistuolių teatro modernizavimas, kaip sėkmingai įgyvendintas projektas, buvo plačiai ir palankiai nušviečiamas ir žiniasklaidos priemonėse.¹⁰

⁴ Centrinė projektų valdymo agentūra. (2025 m. sausio 29 d.). Keistuolių teatrui finansinė korekcija skirta už esminius Viešųjų pirkimų pažeidimus. Prieiga per internetą: <https://cpva.lt/naujienos/keistuoliu-teatrui-finansine-korekcija-skirta-uz-esminius-viesuju-pirkimu-pazeidimus>

⁵ Vidugiryte, A. (2019 m. rugsėjo 19 d.). 32-ąjį sezoną Keistuolių teatras pasitinka statybų įkarštyje. Prieiga per internetą: <https://www.lrytas.lt/kultura/scena/2019/09/19/news/32-aji-sezona-keistuoliu-teatras-pasitinka-statybu-ikarsytyje-11879581>

⁶ Keistuolių teatras po rekonstrukcijos ruošiasi atsidaryti festivaliu. (2021 m. spalio 5 d.). Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/kultura/naujienos/keistuoliu-teatras-po-rekonstrukcijos-ruosiasi-atsidaryti-festivaliu-88350409>

⁷ Tarptautinėje jaunųjų architektų bienalėje du apdovanojimai atiteko lietuvių architektams. (2017 m. lapkričio 20 d.). Prieiga per internetą: <https://sa.lt/tarptautineje-jaunuju-architektu-bienaleje-du-apdovanojimai-atiteko-lietuviu-architektams/>

⁸ Alper, M. (2020 m. sausio 27 d.). „Keistuolių teatre“ – atsinaujinimo vėjai: koks pasitiks po rekonstrukcijos?. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1137235/keistuoliu-teatre-atsinaujinimo-vejai-koks-pasitiks-po-rekonstrukcijos>

⁹ Tautkevičiūtė, E. (2024 m. kovo 5 d.). Po renovacijos atsivėrusiame Keistuolių teatre verda gyvenimas. Prieiga per internetą: <https://www.mmm.lt/aktualijos/po-renovacijos-atsiverusiame-keistuoliu-teatre-verda-gyvenimas/322289/>

¹⁰ Alper, M. (2021 m. spalio 14 d.). Kelionė po atsinaujinusias „Keistuolių teatro“ erdves: siurprizai, nauji patogumai ir šansas jauniems kūrėjams. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/1520231/kelione-po-atsinaujinusias-keistuoliu-teatro-erdves-siurprizai-nauji-patogumai-ir-sansas-jauniems-kurejams?srsltid=AfmBOoqHkaHbbsLj5j4wvPDBb1iA2LhFQR-NqtKAjyBba8HbCtGll5n>

Keistuolių teatro renovacija, pradėta 2019 m., buvo finansuota iš ES struktūrinių fondų, tam tikslui skirta per 4 mln. eurų. Teatro infrastruktūros pertvarka, kaip komunikuota, buvo išties reikalinga – pastatas ilgą laiką nebuvo atnaujintas, o techninės sąlygos nebeatitiko šiuolaikinių reikalavimų. Pasinaudojus Europos Sąjungos parama ne tik suremontuotos erdvės, bet ir modernizuota įranga, dėl šių pokyčių sudarytos komfortiškesnės sąlygos tiek žiūrovams, tiek teatro trupės kūrybiniam darbui. **Visą renovacijos laikotarpį pranešimų, kad nesilaikoma kokių nors paramos sąlygų ar kad esama rimtų pažeidimų, viešai nebuvo pateikiama.**

3. Keistuolių teatro renovacijos problematika

Praėjus keleriems metams po renovacijos, kuri, kaip visuomenei pristatyta, buvo sėkmingai įgyvendinta, Keistuolių teatras susidūrė su tam tikromis problemomis, kurios kartais išskyla vykdant didesnius kultūros infrastruktūros projektus, finansuojamus ES lėšomis. Žiniasklaidoje 2025 metų pradžioje buvo pradėta nagrinėti situacija, susijusi su teatru gresiančia didele pinigine bauda dėl rimtų renovacijos metu pasitaikiusių pažeidimų.

Taigi sausio mėnesį nuodugniai išaiškinta, kad teatro **rekonstrukcijos metu iškilo problemų dėl procedūrinių pažeidimų. Centrinė projektų valdymo agentūra** nustatė, kad rangovas nebuvo tinkamai apsidraudęs, ir dėl to CPVA **Keistuolių teatrui skyrė 627 tūkst. eurų baudą, sudarančią 25 proc. projekto vertės. Be to, dėl laiku neapmokėtų sąskaitų ir nebaigtų darbų rangovas „Kaminta“, siekdamas išieškoti daugiau nei 0,5 mln. eurų skolą, padavė teatrą į teismą.**¹¹ Dalį išlaidų (beveik 141,5 tūkst. eurų) CPVA pripažino netinkamomis finansuoti. Dėl laiku neparuošto projekto ir netvarkingų jo dokumentų, taip pat dėl viešųjų pirkimų pažeidimų (dėl fragmentiškai rangovo vykdyto draudimo) CPVA projektui pritaikė 25 proc. dydžio korekciją, kuri reiškia, kad beveik 627 tūkst. eurų išmokėtų lėšų turi būti grąžintos.¹²

Centrinė projektų valdymo agentūra, sulaukusi priekaištų dėl neproporcingos kultūros įstaigai skirtos piniginės nuobaudos, šių metų pradžioje išplatino informacinį pranešimą, kuriame **detalizuotos jos paskyrimo aplinkybės:** „Vykdydama projekto „Keistuolių teatro modernizavimas“ priežiūrą, CPVA identifikavo ne vieną problemą ir nustatė ne vieną pažeidimą, tačiau finansinė korekcija skirta už Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatų pažeidimus, už kuriuos, vadovaujantis Europos Komisijos (EK) patvirtintomis gairėmis, numatyta 25 proc. finansinė korekcija. Ji šio projekto atveju sudaro beveik 627 tūkst. eurų.“¹³ Nurodyta, kad ši **situacija susidarė dėl netinkamo statybos darbų sutarties vykdymo.** Pirmiausia, **nebuvo įvykdyti įsipareigojimai,** kurie toje sutartyje buvo formuluojami, be to, kaip minėta, **trūko**

¹¹ Keistuolių teatrui gresia bankrotas. (2025 m. sausio 24 d.). Prieiga per internetą: <https://www.vz.lt/akiraciai/2025/01/24/keistuoliu-teatrui-gresia-bankrotas-562789>

¹² Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. (2025 m. sausio 24 d.). Situacija visų pamėgtame teatre šokiravo ministrą Š. Birutį: tai – skandalinga. Prieiga per internetą: <https://lrm.lrv.lt/lt/naujienos/situacija-visu-pamegtame-teatre-sokiravo-ministra-s-biruti-tai-skandalinga/>

¹³ Centrinė projektų valdymo agentūra. (2025 m. sausio 29 d.). Keistuolių teatrui finansinė korekcija skirta už esminius Viešųjų pirkimų pažeidimus. Prieiga per internetą: <https://cpva.lt/naujienos/keistuoliu-teatrui-finansine-korekcija-skirta-uz-esminius-viesuju-pirkimu-pazeidimus>

rangovo civilinės atsakomybės draudimo, dėl šių priežasčių atsirado rangos sutarties ir Viešųjų pirkimų įstatymo pažeidimų.

Tiek Keistuolių teatro, tiek kultūros politikos formuotojų komunikacijoje dominuojant nuogąstavimams dėl tokio sprendimo, **CPVA kontrargumentuodama paviešino informaciją apie savo, kaip institucijos, veiklos pobūdį ir funkcijas.** Teigiama, kad pažeidimo tyrimas yra išskirtinė procedūra, „kai yra išnaudojamos visos kitos galimybės išspręsti susidariusias problemas Europos Sąjungos ar kitų programų bei fondų lėšomis finansuojamame projekte. Priešingai nei sklandantys niekuo nepagrįsti gandai, CPVA veiklos efektyvumas bei rezultatyvumas nėra matuojamas nustatytų pažeidimų skaičiumi arba nustatytų netinkamų finansuoti išlaidų suma.“¹⁴ Be kita ko, agentūra pabrėžė pagrindines savo kompetencijos sritis – konsultavimą projektų įgyvendinimo klausimais, metodinę pagalbą, išankstinę pirkimų patikrą. Šiame kontekste paminėta ir paties projekto vykdytojo noro bendradarbiauti svarba, kad susidariusios kliūtys būtų išspręstos kuo anksčiau ir sklandžiau.

CPVA viešai išaiškino ir aplinkybes, kurioms atsiradus buvo pritaikyta šioje apžvalgoje aptariama finansinė korekcija. Pabrėžiama, kad **procesas paprastai yra griežtai reglamentuojamas remiantis EK nustatytomis gairėmis.** Tai, kad šios gairės, kaip reglamentacinis dokumentas, yra privalomos, įtvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymu. Teisinė reguliacija nustato ir finansinių korekcijų dydžius, todėl agentūra savavališkai negali skirti kitokių dydžių baudų. Vis dėlto, besiremddama galiojančiais teisės aktais, institucija ieško galimybių, kad finansinės korekcijos įmonėms, kurių įgyvendinamų projektų metu nustatyta esminių pažeidimų, būtų paskirtos proporcingai. Dar pasakytina, kad **nesutinkantys su sprendimu pažeidėjai gali kreiptis į ikiteisminę ginčų sprendimo instituciją arba teismą.** Praktikoje esama atvejų, kai buvo nustatyta, kad CPVA pažeidimus nustatė nepagrįstai.¹⁵ Remiantis duomenimis iš finansinių Keistuolių teatro dokumentų, likusią projekto dalį jis turėtų baigti iš savo lėšų, o oficialus terminas – iki 2026 m. spalio 31 d. Kitu atveju numatoma, kad lėšas, gautas iš Europos regioninės plėtros fondo, gali tekti grąžinti.¹⁶

CPVA pažymi, kad **Keistuolių teatras**, gavęs 627 tūkst. baudą, su šiuo agentūros sprendimu nesutiko ir **pasinaudojo galimybe ginčą spręsti teisiniu keliu.** 2025 metų sausio 22 d. jį nagrinėjusi Lietuvos administracinių ginčų komisija pripažino, kad agentūros priimtas sprendimas yra teisėtas, atitinkantis teisės reglamentus bei proporcingas. Akcentuota, kad teatras jį aukštesnės instancijos teismui gali apskųsti per mėnesį.¹⁷ Remiantis viešai prieinamų šaltinių duomenimis, informacijos, ar teatras tokį skundą pateikė, nėra.

¹⁴ Ten pat.

¹⁵ Ten pat.

¹⁶ Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. (2025 m. sausio 24 d.). Situacija visų pamėgtame teatre šokiravo ministrą Š. Birutį: tai – skandalinga. Prieiga per internetą: <https://lrm.lrv.lt/lt/naujienos/situacija-visu-pamegtame-teatre-sokiravo-ministra-s-biruti-tai-skandalinga/>

¹⁷ Centrinė projektų valdymo agentūra. (2025 m. sausio 29 d.). Keistuolių teatrui finansinė korekcija skirta už esminius Viešųjų pirkimų pažeidimus. Prieiga per internetą: <https://cpva.lt/naujienos/keistuoliu-teatrui-finansine-korekcija-skirta-uz-esminius-viesuju-pirkimu-pazeidimus>

Po tam tikros komunikacinės pertraukos viešojoje informacinėje erdvėje skelbta, kad, siekiant išvengti finansinių nuostolių, kurie gresia Keistuolių teatrui, vis dar intensyviai tariamasi. Teatras ir kultūros ministras Šarūnas Birutis informavo, kad svarstomi visi įmanomi variantai. **Teigiama, kad situacija yra itin sudėtinga ir jai išspręsti reikalingi daugiašaliai sprendimai, o derybos vyksta ne tik su nukentėjusia kultūros įstaiga, bet ir su Finansų ministerija, Turto banku, rekonstrukcijos projekto rangovais, CPVA.** Keistuolių teatro aktorės Ilonos Balsytės teigimu: „Su ministru kalbėjomės apie įvairius variantus, bet jie dar tik svarstymo stadijose. (...) Tačiau, jeigu nesitikėtume, kad galime kažką išspręsti, tai turbūt nieko ir nebedarytume. Kadangi ieškome, tai tikimės, kad viskas išsispręs.“ **Pranešta, kad dėl galutinio verdikto planuojama susitarti iki 2025 metų kovo mėnesio pabaigos.**¹⁸

Vėliau žiniasklaidos priemonėse pasirodė lakoniška informacija, kad į derybų veiksmus ir susitarimo paiešką įsitraukė ne tik CPVA, Kultūros ministerija, kuri yra viešosios įstaigos „Vilniaus keistuolių teatras“ dalininkė, ir pats teatras – išeities iš jam finansiškai keblios padėties ieškos ir Finansų ministerija (nors ji šiame kontekste figūravo ir anksčiau), kurios atstovai **vertins, kokiais būdais ir priemonėmis galėtų sumažinti Keistuolių teatrui paskirtą šimtą tūkstantinę baudą.** Nurodoma, kad į šį procesą buvo įtraukta ir Europos Komisija, kuri vasario mėnesį pateikė išaiškinimą dėl galimybės keisti paskirtų finansinių korekcijų dydį. Remiantis internete viešai prieinamu turiniu, „teatras turėtų baigti likusią projekto dalį ir tai padaryti savo lėšomis iki kitų metų spalio. Kitu atveju, gali tekti grąžinti visas gautas lėšas iš Europos regioninės plėtros fondo.“¹⁹ Naujausi duomenys – birželio mėnesį aplinkybės dėl Keistuolių teatro pakomentavęs finansų ministras Rimantas Šadžius teigė tikintis, kad su teatru pavyks susitarti taikiai. **Vis dėlto teisme svarstoma byla kol kas nėra baigta ir kultūros įstaiga sprendimo dar tik laukia,**²⁰ bet pastaruoju metu apie jos bankrotą nebekalbama.

Situacijos analizė atskleidė, kad Keistuolių teatro renovacija susijusi su bent keliais aspektais. Visų pirma, dėl CPVA nustatytų pažeidimų buvo pritaikyta 25 proc. finansinė korekcija, dėl kurios teatras įpareigotas grąžinti 627 tūkst. eurų iš ES paramos fondų skirtų lėšų. Rasta viešųjų pirkimų pažeidimų, pavyzdžiui, projekto vykdymo metu buvo nesilaikyta viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su rangovo draudimu ir darbų organizavimu. Korekcija reiškia, kad teatras nurodytą sumą turėtų grąžinti arba atlikti pakeitimus, kad renovacijos procedūros atitiktų nustatytus standartus ir reikalavimus. Praktika, kai projektų, finansuojamų ES ar kitų institucijų, vykdytojai nesilaiko visų numatytų gairių, nėra itin reta. Kita vertus, derybos tarp atsakingų institucijų ir teatro vis dar tęsiasi. Sėkmingas susitarimas galėtų būti precedentas įgyvendinant kultūros objektų renovacijos procesus ateityje.

¹⁸ Majauskaitė, R. (2025 m. kovo 9 d.). Sprendimus dėl finansinių nemalonių „Keistuolių teatras“ viliasi rasti dar šį mėnesį. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/2507526/sprendimus-del-finansiniu-nemalonumu-keistuoliu-teatras-viliasi-rasti-dar-si-menesi?srsltid=AfmBOoqJdPZ7BGLLgR0OuM4wFMSol8RBfb-Yd1vuoRdqrqAr1erx12y>

¹⁹ Sprendžiama, kaip sumažinti „Keistuolių teatrui“ pritaikytą 627 tūkst. eurų baudą. (2025 m. balandžio 27 d.). Prieiga per internetą: <https://madeinvilnius.lt/verslas/vilniaus-rinka/sprendžiama-kaip-sumazinti-keistuoliu-teatrui-pritaikyta-627-tukst-euru-bauda/>

²⁰ Majauskaitė, R. (2025 m. birželio 11 d.). „Keistuolių teatras“ laukia sprendimo dėl šimtą tūkstantinės baudos: finansų ministras tikisi taikos sutarties. Prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/kultura/naujienos/keistuoliu-teatras-laukia-sprendimo-del-simtatukstantines-baudos-finansu-ministras-tikisi-taikos-sutarties-120117404>

4. Su rekonstrukcija susijusių subjektų požiūriai ir tarpusavio sąveika

Paskelbus apie Keistuolių teatro problemas, suinteresuotosios pusės pateikė savąsias versijas. Kadangi konfliktas dėl Keistuolių teatro rekonstrukcijos kilo keičiantis Seimo kadencijai ir Kultūros ministerijos vadovams, šiuo klausimu buvusio kultūros ministro Simono Kairio ir dabartinio ministerijos šeimininko Biručio komunikacija buvo visiškai priešinga ir išryškino skirtingas pozicijas. Tuo pat metu, komentuodamas įvykius, pats teatras svarstė apie išsilaikymo perspektyvas.

Dabartinis kultūros ministras Birutis šių metų pradžioje išreiškė susirūpinimą dėl Keistuolių teatro finansinės padėties ir kritikavo buvusią ministerijos vadovybę dėl nepakankamos, vangios reakcijos į šią situaciją. Jis teigė, kad dalis biurokratinių procedūrų, susijusių su teatro rekonstrukcijos projektu, buvo atliktos netinkamai, ir tai, kad ankstesni ministerijos vadovai ignoravo šį faktą, nulėmė esamą situaciją. Kad būtų išvengta neigiamų pasekmių, Kultūros ministerijos, kuri yra Keistuolių teatro dalininkė, laikysena turėjo būti užtikrinta ir nepavėluota. Biručio teigimu: „Visos pusės mano, kad bauda nėra proporcinga. Nuostolių dėl to niekas neturėjo. O virš 600 tūkst. suma – nepakeliama našta teatrui ar kam kitam. <...> Pati rekonstrukcija vyko. Turbūt niekas nekaltina nieko, kad pinigai buvo išleisti kažkur kitur. Tai procedūriniai dalykai. CPVA priversta skirti baudą (Keistuolių teatrui – LRT.lt) pagal Viešųjų pirkimų tarnybos įvertinimą, kad rangovas nebuvo apsidraudęs“. Griežtai ministras įvertino ir rangovo pasyvumą bei neatidumą: „Nesužiūrėjus tie dalykai turėjo būti vienaip ar kitaip sprendžiami laiku. Dabar praėjo daugiau kaip dveji metai“.²¹

Dar vienas kultūros ministro Biručio pabrėžtas akcentas – **didelė bėda yra tai, kad projektą, kuris finansuotas Europos Sąjungos lėšomis, vykdė pats Keistuolių teatras, o buvusi valdžia nepajėgė suvienyti skirtingų dalyvaujančių pusių.**²² Ministro nuomone, ši situacija yra itin sudėtinga ir vykstantis procesas neapsieis be pasekmių visam kultūros sektoriui: „...akivaizdu, kad iš jos nebus įmanoma išeiti be nuostolių – kultūrai, viešiesiems finansams ar tiems žmonėms, kurie užaugo su keistuoliais, jų pasirodymais ir dainomis.“²³ Iš šios Biručio komunikacijos galima spręsti, kad plačiąja prasme omenyje turima apskritai kultūros sferos padėtis ir reputacija, ypač susijusi su infrastruktūros pagerinimu ir lėšų iš ES rėmimo fondų panaudojimu, nes trūksta mechanizmų, kurie užtikrintų tokio pobūdžio projektų įgyvendinimo skaidrumą.

Keistuolių teatras rekonstrukcijos klausimais taip pat viešai komunikavo. Reaguodama į sunkumus, su kuriais susidūrė dėl CPVA nustatytos korekcijos ir vėlesnės bylos su rangovu, kultūros įstaiga pateikė savo poziciją. Jos teigimu, Keistuolių teatro vadovai ir darbuotojai susidarius esamai situacijai nevengia bendradarbiauti su Kultūros ministerija, kad būtų rasti optimalūs sprendimai, taip pat ieško būdų, kaip išspręsti teisinius ginčus ir finansinius klausimus, susijusius su rekonstrukcijos metu nustatytais

²¹ Gabrilavičiūtė, D. (2025 m. sausio 24 d.). Keistuolių teatrui – virš 600 tūkst. eurų bauda: gresia bankrotas. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/2469173/keistuoliu-teatrui-virs-600-tukst-euru-bauda-gresia-bankrotas>

²² Kultūros ministerijoje – susitikimas dėl Keistuolių teatro finansinių problemų. (2025 m. vasario 13 d.). Prieiga per internetą:

<https://diena.lt/naujienos/laisvalaikis-ir-kultura/kultura/kulturos-ministerijoje-susitikimas-del-keistuoliu-teatro-finansiniu-problemu-1211948>

²³ Lietuvos Respublikos kultūros ministerija. (2025 m. sausio 24 d.). Situacija visų pamėgtame teatre šokiravo ministrą Š. Birutį: tai – skandalinga. Prieiga per internetą: <https://lrm.lrv.lt/lt/naujienos/situacija-visu-pamegtame-teatre-sokiravo-ministra-s-biruti-tai-skandalinga/>

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

pažeidimais. Pavyzdžiui, **tam tikrų nuogastavimų dėl teatro ateities išsakė ir situacijos sudėtingumą žiniasklaidos priemonėse atskleidė ilgametė šio teatro aktorė ir jo simbolis Balsytė.** Ji teigė, kad pirmiausia bus pasitelkiamos teisinės priemonės, o taikos galimybių šiuo metu ieškoma taikant mediacijos procedūras. „Mūsų rangovas norėjo labai daug papildomų darbų ir papildomų pinigų. Mes vadovavomės CPVA nustatytais procesais. Nuo pat pradžių sakiau rangovui, kad nesame valstybinis teatras, kad neturėsime iš ko daugiau sumokėti, kad galime daryti tik tuos papildomus darbus, kuriuos patvirtins CPVA. <...> Projektas iki galo nepabaigtas. Neturime šviestuvų, laiptų. Kas mūsų teatre buvo, matė, kad tokių niuansų yra. Be to, kai kurie darbai atlikti ne visai kokybiškai. Labai norime susitvarkyti, nes netikiu, kad mūsų teatras kada nors dar gaus europinių lėšų. Jomis niekas nesišvaisto. O mes esame mažytis teatras struktūros prasme“, – teatro rekonstrukcijos problematiką detalizavo Balsytė ir užsiminė – **jeigu paskirta bauda liks galioti, neatmetama šios įstaigos bankroto tikimybė.**²⁴

Natūralu, kad šių diskusijų, kaltinimų ir atvirų priekaištavimų aplinkybėmis viešai **savo poziciją pateikė ir buvęs kultūros ministras Kairys**, kurio vadovavimo metu vyko didžioji dalis Keistuolių teatro rekonstrukcijos darbų, o vėliau dėl minėtųjų pažeidimų įstaigai buvo paskirta daugiau kaip pusės milijono eurų finansinė korekcija. **Jis kategoriškai atmetė Biručio jam adresuotą kritiką** ir pabrėžė, kad problema buvo žinoma ir anksčiau, o sprendimų būdai buvo aptarti perduodant pareigas naujam ministrui. Jis taip pat teigė, kad visa situacija buvo aiški ir dabar nebūtina ieškoti kaltų: „Mano pareigų ėjimo laiku gavom situaciją, jog Centrinė projektų valdymo agentūra (CPVA) pripažino panaudotais ne pagal paskirtį apie 700 tūkst. eurų ir teatras kažkodėl to neginčijo. Vėliau CPVA išreiškė abejonę dėl [d]ar didesnės sumos, bet teatras jau reagavo. <...> Visa tai pasakojau gudručiui perduodant pareigas ir net bandžiau nupiešti galimus sprendimo kelius. Labai nesolidus elgesys. Matyt, ministras per ilgai atostogavo, atitrūko, nebesupranta, kokius klausimus kas turi spręsti.“²⁵ Gindamas savo reputaciją, buvęs kultūros ministras griežtai oponavo dabartiniam Kultūros ministerijos vadovui, šio komunikaciją prilygindamas viešo šou siekiui. **Kairys Biručio kaltinimus atrėmė argumentuodamas, kad situacija nėra tokia vienareikšmiška, kaip ją bandoma pateikti.** Buvusio kultūros ministro komunikacija buvo labiau orientuota į faktų pateikimą ir atsakomybės pasidalijimą, o ne siekį įvardinti, kas kalčiausias dėl susidariusios situacijos. Jis taip pat turėjo priekaištų ankstesnės Biručio kadencijos metu ministerijoje dirbusiam personalui, atsakingam už rėmimo lėšų paskirstymą.²⁶

Pateiktos komunikacijos prieštaros atskleidžia skirtingus vertinimus bei kontrastingus požiūrius į biurokratinį valdymą ir sprendimų priėmimo procesus Keistuolių teatro modernizacijos klausimu. Nors įvairios pusės sutaria, kad problema egzistuoja, jų požiūris į atsakomybę ir konkrečius faktus skiriasi. Tuo

²⁴ Gabrilavičiūtė, D. (2025 m. sausio 24 d.). Keistuolių teatrui – virš 600 tūkst. eurų bauda: gresia bankrotas. Prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/2469173/keistuoliu-teatrui-virs-600-tukst-euru-bauda-gresia-bankrotas>

²⁵ Pikelytė, M. (2025 m. sausio 24 d.). Kairys nesutinka su kritika dėl Keistuolių teatro: Birutis nusprendė būti gudrutis. Prieiga per internetą: https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/2469320/kairys-nesutinka-su-kritika-del-keistuoliu-teatro-birutis-nusprendė-buti-gudrutis?srltid=AfmBOoo7KmfVB-tESlDf1yUsl8hspqgVjqmvo8afyB0IsoJ1sa3kftJ_

²⁶ Kairys apie Keistuolių teatrą: Biručiu svarbiau buvo padaryti šou iš žinomos problemos. (2025 m. sausio 27 d.). Prieiga per internetą: https://www.lrt.lt/naujienos/kultura/12/2470362/kairys-apie-keistuoliu-teatra-biruciui-svarbiau-buvo-padaryti-sou-is-zinomos-problemos?srltid=AfmBOopwdZd81UuWZkjd5H_Yws0Xxc-q1RsyjEPx0dB4Nc4GK4LleXn5\

pat metu teatro pranešimuose atspindi išlikimo klausimas ir bankroto grėsmės nuojauta. **Susiklosčiusi situacija gali signalizuoti, kad biurokratiniai procesai ir griežti finansavimo reikalavimai kūrybinėms institucijoms šiuo metu gali būti per daug sudėtingi.**

5. Apibendrinimas ir akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

Keistuolių teatro modernizavimo projektas inicijuotas siekiant atnaujinti pasenusią infrastruktūrą ir pagerinti šios įstaigos teikiamų kultūrinių paslaugų kokybę bei įvairovę. Europos Sąjungos lėšomis vykdytos renovacijos metu ne tik pagerinta teatro infrastruktūra, bet ir atnaujinta reikalinga įranga, įsigyta naujų baldų, transformuotos erdvės. Tikėtasi, kad kapitalinis viso pastato remontas padės padidinti renginių skaičių ir pritraukti daugiau lankytojų. Keistuolių teatro renovacija, pradėta 2019 m., buvo finansuota iš ES struktūrinių fondų, tam tikslui skirta per 4 mln. eurų. Teatro infrastruktūros pertvarka, kaip komunikauta, buvo išties reikalinga – pastatas ilgą laiką nebuvo atnaujintas, o techninės sąlygos nebeatitiko šiuolaikinių reikalavimų. Pasinaudojus Europos Sąjungos finansavimu ne tik suremontuotos erdvės, bet ir modernizuota įranga, dėl šių pokyčių sudarytos komfortiškesnės sąlygos tiek žiūrovams, tiek teatro trupės kūrybiniam darbui. Visą renovacijos laikotarpį pranešimų, kad nesilaikoma kokių nors paramos sąlygų ar kad esama rimtų pažeidimų, viešai nebuvo pateikiama.

Praėjus keleriems metams po renovacijos, kuri, kaip visuomenei pristatyta, buvo sėkmingai įgyvendinta, Keistuolių teatras susidūrė su tam tikromis finansinėmis problemomis, kurios kartais iškyla vykdant didesnius kultūros infrastruktūros projektus, finansuojamus ES lėšomis. Žiniasklaidoje 2025 metų pradžioje imta kalbėti apie tai, kad dėl rimtų renovacijos metu pasitaikiusių pažeidimų teatrui bus skirta didelė finansinė bauda. Situacijos analizė atskleidė, kad Keistuolių teatro renovacija susijusi su bent keliais aspektais. Visų pirma, dėl CPVA nustatytų pažeidimų buvo pritaikyta 25 proc. finansinė korekcija, dėl kurios teatras įpareigotas grąžinti 627 tūkst. eurų iš ES paramos fondų skirtų lėšų. Rasta viešųjų pirkimų pažeidimų, pavyzdžiui, projekto vykdymo metu buvo nesilaikyta viešųjų pirkimų procedūrų, susijusių su rangovo draudimu ir darbų organizavimu. Korekcija reiškia, kad teatras nurodytą sumą turėtų grąžinti arba atlikti pakeitimus, kad renovacijos procedūros atitiktų nustatytus standartus ir reikalavimus. Praktika, kai projektų, finansuojamų ES ar kitų institucijų, vykdytojai nesilaiko visų numatytų gairių, nėra itin reta. Kita vertus, derybos tarp atsakingų institucijų ir teatro vis dar tęsiasi. Sėkmingas susitarimas galėtų būti precedentas įgyvendinant kultūros objektų renovacijos procesus ateityje.

Paskelbus apie Keistuolių teatro problemas, suinteresuotosios pusės pateikė savąsias versijas. Kadangi konfliktas dėl teatro rekonstrukcijos kilo keičiantis Seimo kadencijai ir Kultūros ministerijos vadovams, šiuo klausimu buvusio ir dabartinio kultūros ministrų komunikacija išryškino skirtingas pozicijas. Tuo pat metu, komentuodamas įvykius, pats teatras svarstė apie išsilaikymo perspektyvas. Pateiktos komunikacijos prieštara atskleidžia skirtingus vertinimus bei kontrastingus požiūrius į biurokratinį valdymą ir sprendimų priėmimo procesus Keistuolių teatro modernizacijos klausimu. Nors įvairios pusės sutaria, kad problema egzistuoja, jų požiūris į atsakomybę ir konkrečius faktus skiriasi. Tuo pat metu

Analitinių apžvalgų archyvas: <https://lnb.lt/istekliai/kiti-istekliai/analitines-apzvalgos>

teatro pranešimuose atsispindi išlikimo klausimas ir bankroto grėsmės nuojauta. Susiklosčiusi situacija gali signalizuoti, kad biurokratiniai procesai ir griežti finansavimo reikalavimai kūrybinėms institucijoms šiuo metu gali būti per daug sudėtingi.

Akcentai, į ką atkreipti dėmesį ateityje

- Viešuosiuose šaltiniuose apie Keistuolių teatro modernizavimą pateiktos informacijos analizės metu nustatyta, kad kultūros institucijų atnaujinimo projektai neretai susiduria su įvairiais sunkumais, vienas aktualiausių – **kaip sklandžiai valdyti europines paramos lėšas**. Įvardijama, kad didžiausias teatro renovacijos proceso nesklandumas buvo tai, jog Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą projektą vykdė pats Keistuolių teatras. Situacija atskleidė, kad kultūros įstaigos dažnai susiduria su barjeriais, kuriuos reikia įveikti, pavyzdžiui, tai – reglamentų laikymasis, leidimų gavimas, viešieji pirkimai, aplinkosaugos taisyklės ir kita. Paprastai tai yra sudėtingi procesai, apimantys architektūrinius, inžinerinius ir statybinius sprendimus, taigi **renovacijos projektai reikalauja techninių ir projektavimo žinių, kurių kultūros lauko atstovai dažniausiai neturi**. Erdvių modernizacija aprėpia daug darbų, todėl kultūros įstaigoms neretai yra sunku savarankiškai organizuoti ir koordinuoti visus etapus nuo planavimo iki įgyvendinimo.
- Ne mažiau aktualu aiškus teisinis reguliavimas ir efektyvesnio administravimo užtikrinimas, nes **ES fondų lėšos dažnai yra pasiekiamos tik per sudėtingus finansavimo mechanizmus**. Tai gali užtrukti, padidinti administracines sąnaudas ar atidėti projektų įgyvendinimą. Sprendžiant šias problemas, svarbu garantuoti aiškesnę paramos struktūrą ir padėti kultūros įstaigoms prisitaikyti prie ES finansavimo reikalavimų. Nors įprastai painios biurokratinės paramos skyrimo procedūros padeda užtikrinti kontrolę ir skaidrumą, renovuojant kultūrines erdves, **mažesnė administracinė našta galėtų paskatinti efektyvesnį lėšų panaudojimą ir greitesnį projektų įgyvendinimą**, išlaikant būtinas atskaitomybės ir kokybės užtikrinimo priemones.
- **Būtiną glaudų bendradarbiavimą tarp atsakingų valstybės institucijų, kultūros sektoriaus ir investuotojų**. Susiklosčius neeilinei ir ydingai situacijai dėl Keistuolių teatro renovacijos akcentuotinas ir aukštų valstybės pareigūnų komunikacijos aspektas. Pastangos „perkelti“ atsakomybę nuo vieno kitam gali apsunkinti galutinį sprendimų priėmimą. Tokios komunikacijos ir administravimo spragos stipriai komplikuoja svarbių kultūros infrastruktūros projektų įgyvendinimą ir gali lemti pasitikėjimo trūkumą ir kultūros institucijose, ir visuomenėje. Norint išspręsti šiuos uždavinius, būtinas aiškus, nuoseklus ir reguliarus dialogas tarp visų suinteresuotų šalių.
- **Kultūros įstaigos turėtų atidžiau sekti rangovų atliekamų darbų kokybę ir neignoruoti pastebėtų trūkumų**. Šiuo konkrečiu atveju Keistuolių teatro viešojoje komunikacijoje apie tai imta kalbėti tik po to, kai CPVA teatrui pritaikė jo galimybes viršijančią finansinę korekciją. Atidarymo metu tebuvo nušviečiami tik teigiami kultūros įstaigos erdvių atnaujinimo aspektai – jie nuodugniai

pristatyti ir palankiai įvertinti žiniasklaidos kanaluose. Techninės spragos, kiti ne iki galo atlikti darbai viešumoje nepakankamai atskleisti, todėl suinteresuotai auditorijai išsami situacija galėjo būti nežinoma. Detalesnė šio atvejo analizė galėtų padėti užkardyti komunikacijos tarp skirtingų grandžių problemas ir išvengti analogiškų nesklandumų ateityje.